

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมพัฒนาไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกภายหลังครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามข้อ ๑ พรรคสังคมนิยมพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

(๑) การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่

(๑.๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๑.๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๑.๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๑.๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๒) การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคสังคมนิยมพัฒนา (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๕,๒๘๒ คน และแผ่นดิสต์เก็บบรรจुरายชื่อสมาชิกพรรคสังคมนิยมพัฒนา

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลำปาง จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยมพัฒนามีภูมิลำเนาอยู่ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพรรค

LIRT

สังคมพัฒนา มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคโดยมีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่อย่างไร ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ทราบแล้วดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ ว่าได้สอบถามผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว รวมจำนวน ๒๓ คน ซึ่งได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคสังคมพัฒนาจริง แต่ยังไม่เคยมีการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนาดังกล่าวแต่อย่างใด และต่อมาภายหลังนางสาวไพรวลัย ศิลาวรรณ ผู้ประสานงานการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว และนายภูดั้น ศิลาวรรณ ผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสาขาพรรค ได้มาให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษว่า ได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ จริง แต่ที่ได้ให้ถ้อยคำก่อนหน้านี้ว่าไม่มีการประชุมเนื่องจากเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนนทบุรีได้รายงาน ว่า เนื่องจากเกิดอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๓ ดังกล่าวได้ทันตามกำหนดเวลา โดยจะเร่งรัดตรวจสอบและรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วนต่อไป

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปางและประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๒ และ ๔ ว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมตามรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าวด้วยตนเองจริง

ข้อ ๔ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ เนื่องจาก

(๑) ข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ กำหนดว่า แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติจัดตั้งตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้นๆ ตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของ

LIRT

สาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน แต่ข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานปรากฏว่า พรรคสังคมนำพัฒนาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่สาขา ก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ได้ กรณีดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนำพัฒนา

(๒) ข้อบังคับพรรคสังคมนำพัฒนา ข้อ ๕๕ กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรค คณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคจากสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในสาขาพรรคนั้น จำนวน ๗ คน แต่ข้อเท็จจริงสาขาพรรคสังคมนำพัฒนา ทั้งสี่สาขามีผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคสาขาละ จำนวน ๕ คน ซึ่งเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนำพัฒนา

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนำพัฒนา ลำดับที่ ๑ ปรากฏว่า ผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าว รวมจำนวน ๒๓ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยมีการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมนำพัฒนาแต่อย่างใด

ข้อ ๕ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนำพัฒนายังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ พรรคสังคมนำพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนำพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมนำพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมนำพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคสังคมนำพัฒนา มีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พรรคสังคมพัฒนาได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ พรรคสังคมพัฒนาจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคสังคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งครบกำหนดในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ การที่พรรคสังคมพัฒนาได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการวันแรก ปรากฏว่า พรรคสังคมพัฒนาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ และลำดับที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ทั้งสี่สาขา ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ ซึ่งอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนาทั้ง ๔ สาขา

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคสังคมพัฒนาไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามมาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนาได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า มีเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) คือ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามีเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) คือ มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองหรือไม่อีก

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ